

Katalonski *proces* in evropska politika

Abstract

The Catalan Process and European Politics

The text deals with the recent situation in Catalonia and Spain and is structured in two parts. In the first part, the author analyses the post-referendum situation in Catalonia and Spain. The second part is a translation of the third chapter of the author's book *Clase, pueblo y nación en la crisis del Estado español. Nacionalismos, populismos y nuevos bloques históricos antisistémicos en la coyuntura actual*. The chapter discusses the topics of sovereignty, form of state, territory, and nation in the context of the present crisis in Spain and Catalan separatist tendencies. The discussion is informed by radical political innovations of the post-Fordist class on both the local and EU levels.

Keywords: sovereignty, form of state, territory, peoples, nation, post-fordism, Spain, Catalonia, European Union

Carlos Prieto del Campo holds a PhD in Philosophy. He is an independent editor and an activist in European social movements. Prieto del Campo has also held different management positions in Spain's public sector and was an adviser to the government of Ecuador. Prieto del Campo has been serving as the editor of the Spanish version of New Left Review since 2000 and is the Director of the Study Centre at Museo Reina Sofía. He is also a member of the editorial board of L'Internationale Online. (carlosprietodelcampo@gmail.com)

Povzetek

Besedilo obravnava aktualne razmere v Kataloniji in Španiji. Sestavljeno je iz dveh delov: v prvem avtor analizira poreferendumske razmere v Kataloniji in Španiji; drugi del besedila pa je prevod tretjega poglavja avtorjeve knjige *Clase, pueblo y nación en la crisis del Estado español. Nacionalismos, populismos y nuevos bloques históricos antisistémicos en la coyuntura actual*. Gre za razpravo o vprašanih suverenosti, obliki države, teritorija, ljudstva in nacije v kontekstu sedanje krize španskega modela države in katalonskih separatističnih teženj, ki je pisana iz perspektive radikalnih inovacij v politiko na lokalni ravni in na ravni Evropske unije s strani postfordističnega razreda.

Ključne besede: suverenost, oblika države, ljudstvo, nacija, postfordizem, Španija, Katalonija, Evropska unija

Carlos Prieto del Campo je doktor filozofije, neodvisni založnik, aktivist v evropskih družbenih gibanjih in na področju kulture, od leta 2000 tudi urednik španske izdaje New Left Review. Opravljal je več vodilnih funkcij v španski javni upravi in bil svetovalec ekvadorske vlade. Je direktor Raziskovalnega centra pri Museo Reina Sofía in član uredništva L'Internationale Online. (carlosprietodelcampo@gmail.com)

Kaj v današnjem času pomeni oblikovanje nacionalnega ustroja v Evropski uniji in kakšen pomen ima z antisistemskega vidika, ter kako se v to vprašanje umeščajo dogodki, ki so se odvijali v Kataloniji vse od poletja 2017 do današnjega dne? Kaj lahko povemo o učinkih in političnih posledicah enostranskih političnih zahtev za neodvisnost Katalonije od španske države v obeh *polities* v zadnjih osemnajstih mesecih? Mar je ta unilateralnost sprožila do takrat nepričakovane politične procese, zaradi katerih so v enem ali pa v obeh političnih prostorih vzniknile nove aktivnosti, ali pa vsaj nova matrica in koordinate, ki so povzročile, da so se dogodki odvijali tako naglo? Kaj je tisto, kar je v pravnem, sodnem in institucionalnem pogledu povzročilo krizo septembra in oktobra leta 2017, ki se je iztekla v še danes trajajočo politično stagnacijo, intervencijo centralistične vlade v katalonsko avtonomijo, institucionalno rošado in jurizacijo katalonskega konflikta? Vsemu temu so sledile na novo razpisane volitve v Kataloniji, izglasovana je bila nezaupnica osrednji vladi pod vodstvom PP (Ljudske stranke), zaradi česar je po mojstrsko izvedeni operaciji stranke Podemos na oblast prišla PSOE (Španska socialistična delavska stranka). Podemosu je uspelo prepričati tako socialiste kot neodvisni katalonski stranki PDeCAT (Katalonska evropska demokratska stranka) in ERC (Republikanska levica Katalonije), da podpreta PSOE, tako da je lahko socialistični vodja Pedro Sánchez z večinsko podporo sestavil vlado. Zakaj kljub temu po nekaj več kot osmih mesecih vladanja katalonske nacionalistične stranke niso podprle državnega proračuna, ki je pod vplivom stranke Podemos postal eden najbolj socialnih v zgodovini španske demokracije? In zakaj so podprle predlog, da Pedro Sánchez 4. marca 2019 razpusti španski parlament in za 28. april razpiše volitve?

Naj na kratko navedemo glavne točke, ki nam bodo razjasnile poglobljena dejstva o novih razmerjih v politični areni, s pomočjo katerih lahko odgovorimo na zastavljena vprašanja.

Prvič

Referendum o enostranski samoodločbi z zavezujočim izidom je bil izveden 1. oktobra 2017. Pripravila in izvedla ga je katalonska vlada, sam referendum pa je bil kulminacija strategije prekinitve, ki sta jo vse od leta 2014 snovali najprej CiU (koalicija Konvergenca in unija) in pozneje ERC. Prizadevanja za neodvisnost so napovedovala trk s špansko ustavno ureditvijo zaradi njenega domnevno nezadostnega priznavanja specifičnosti

katalonskega nacionalnega vprašanja. Skladno z deklaracijami oziroma psevdodeklaracijami neodvisnosti nove katalonske države katalonska vlada svojo legitimnost utemeljuje na izidu referendumu, ki je sledil posvetu suverenih 9. novembra 2014 in je bil organiziran v skladu s pravno podlago in institucionalno vključitvijo veliko šibkejših katalonskih oblasti, a je hkrati povzročil tudi vrsto legalnih in postopkovnih pobud in nasprotnih pobud, ki sta jih podali katalonska in španska vlada. Za referendum 1. oktobra 2017 so osamosvojitvi naklonjene katalonska vlada in katalonske stranke mobilizirale vsa politična in institucionalna sredstva, vendar pa referendum ni bil legalen, torej v skladu z veljavno zakonodajo; po španski ustavi iz leta 1978 referendum ni bil zakonit, prav tako ga niso in ga ne priznavajo politične sile, nenaklonjene osamosvojitvi, ki sestavljajo španski in katalonski parlament (PSOE, PP, Podemos, Ciudadanos, PNV, Catalunya en Comú-Podem). Zato je španska vlada preprečila razglasitev rezultatov in posegla po nesorazmernih policijskih ukrepih, ki so preprečili običajen razplet dogodkov. Plebiscita se je udeležilo več kot dva milijona volivcev. Samo izvedbo referendumu zaznamujejo številne zakonske nepravilnosti, policijsko nasilje in protesti. Vseeno je bila volilna udeležba na referendumu 1. oktobra 2017 (na katerem se je vprašanje glasilo: »Ali želite, da Katalonija postane neodvisna država in republika?«) po statističnih podatkih katalonske vlade 43-odstotna, za neodvisnost je bilo oddanih 90,2 odstotka veljavnih glasov.

To nadvse pomembno gibanje za neodvisnost je bilo aktivno v razmerah neenotnosti, ki so neobičajne za plebiscit, vendar pa mu je uspelo nagovoriti tudi tiste prebivalce, ki se pred tem niso čutili pozvane k udeležbi, ker so menili, da glede na razsežnost odločitve in zaradi brezobzirne strankarske uporabe institucij katalonske vlade niso izpolnjeni osnovni pravni in politični pogoji za udeležbo na plebiscitu. Katalonska vlada se je zaradi ambicioznega načrta zavedala, da mora mobilizirati vse razpoložljive institucionalne vire, pa naj bo to po legalni ali pa po manj legalni poti, če naj prekine prevladujočo inercijo do institucionalne odcepitve od španske države. Za odcepitev je bilo premalo tehtnih razlogov, ki bi se nanašali na transformacijo produkcijskih odnosov ter distribucijskih smernic, ter preveč strategij preživetja elit in političnih sil, ki jim ni uspelo doseči hegemonije na zgodovinsko inovativen način. Omenjena državljanska mobilizacija je v dneh okoli 1. oktobra 2017 pomenila vrhunec gibanja za katalonsko neodvisnost, ki se je intenzivno razvijalo v okvirih nove identitetne politike med letoma 2010 in 2012. Takrat so se pokazale prve razpoke v hegemoniji konservativnega katalonskega nacionalizma, ki sta ga vodila Jordi Pujol in CiU in je bil po sprejetju ustave leta 1978 ter na vrhuncu politične tranzicije po smrti generala Franca leta 1975 odlično integriran v dominantni španski blok.

Drugič

Unilateralna deklaracija o neodvisnosti (DUI) katalonske vlade in katalonskega parlamenta bi morala biti logična in nujna posledica referendumu 1. oktobra 2017. Če bi bil plebiscit veljaven in zavezujoč, bi mu moral slediti pravni prevod tega izraza ljudske volje in bi moral udejanjiti deklaracijo o neodvisnosti, ki bi bila prvi korak v nastajanju nove države in zagonska točka njene konstrukcije. Več razlogov je, da razglasitev neodvisnosti še naprej neizogibno ostaja na enaki improvizacijski ravni politične in pravne neprofesionalnosti ter da nima strateškega načrta: 1. šibki ustavnopravni temelji referendumu; 2. šibko priznavanje in mobilizacija polovice katalonske družbe, ki ni odločala o tem, ali bi proces osamosvojitve podprla ali ne, temveč o minimalnih pogojih odločanja o neodvisnosti; 3. nenaklonjene geopolitične razmere, ki so onemogočale, da bi razglasitev neodvisnosti začela veljati; 4. odsotnost legitimnosti namena katalonske vlade in pravnih ter materialnih možnosti referendumu med ljudstvom.

Deklaracija o neodvisnosti je tako obenem močno obtežena in ima visoko politično legitimnost. Kot rečeno, referendum je organizirala katalonska vlada, da bi odcepitveni izziv – ki sta ga že leta 2012 lansirali PDeCAT in ERC ter z veliko manjšo parlamentarno udeležbo tudi CUP, ki pa je v določenih odločilnih trenutkih vseeno delovala kot neodvisna spremenljivka za popravljanje napak CiU/PDeCAT –, premaknila z mrtve točke. Katalonski regionalni parlament pa je na podlagi rezultatov referendumu 27. oktobra potrdil resolucijo, ki predvideva ustanovitev neodvisne Katalonije. Sprejeto in najprej veljavno Deklaracijo o neodvisnosti je Carles Puigdemont že 10. oktobra preklical, da bi se lahko po izvedbi referendumu začela pogajanja s špansko državo. Ta je namreč zagrozila katalonski vladi, da bo, če bo uradno razglasila neodvisnost, aktivirala 155. člen ustave iz leta 1978, ki določa, da lahko v primeru hudih pravnih kršitev osrednja španska vlada razpusti avtonomno vlado v Kataloniji. Zaradi omahovanja, zamud in umanjkanja konkretnih odgovorov katalonske vlade je osrednja vlada, ki jo je vodila PP, dejansko sprožila proces za začetek izvajanja 155. člena, kar je 27. oktobra dokončno potrdil tudi španski senat, potem ko je katalonski parlament sprejel zgoraj omenjeno resolucijo in jo nato še isti dan tudi razveljavil.

V tej točki so bile razmere popolnoma kaotične. Zmeda in pravna neprofesionalnost v celotnem procesu ustanavljanja nove katalonske države sta bili tako zelo očitni, da se je polovica katalonskega prebivalstva dokončno oddaljila od procesa, dobršni del španske družbe pa je bil nad dogajanjem začuden in presenečen. Poleg tega domnevne nove politične enote, ki se želi vključiti v mednarodno skupnost in posledično tudi v OZN, ni priznala

tako rekoč nobena država, niti EU, kar kaže na neprehodne meje in omejitve šestletnega procesa katalonske odcepitve.

Tretjič

Ko sta obe strani ugotovili, da politični dialog ni mogoč, ker so pogledi na reševanje konflikta povsem divergentni, je vlada Mariana Rajoya sprejela ukrepe po 155. členu ustave in s tem prekinila proces unilateralne razglasitve neodvisne Katalonije: španska vlada, ki jo pri tem podpirata PSOE in Ciudadanos, je razglasila, da je regionalna katalonska vlada prekoračila dopustno mejo vmešavanja v institucije in institucionalne poti uporabila na način, ki jih veljavni pravni sistem ne dopušča. Katalonska vlada je tedaj spoznala, da se španska vlada z njo ne bo pogajala kot z enakovrednim sogovornikom, tj. tako, kot se pogajajo suverene države. Katalonske oblasti so se namreč odločile, da bodo še radikalizirale unilateralnost revidikacije referendumu in s tem ustvarile konflikt pred mednarodno javnostjo, še zlasti v EU in ZDA, od katerih so v izjemno zmotnem prepričanju pričakovale, da bodo zahtevale od španske vlade, naj prizna neodtujljive pravice katalonskega ljudstva. To se ni zgodilo, je pa povzročilo, da je celotna odcepitvena strategija obvisela v zraku in je s tem postala bolj ali manj obsojena na poraz. Kot je pokazal že Hans Kelsen, temeljna norma države in skupek njene pravne dinamike nista zasnovana zgolj na ustanavljanju državne oblike in na ustavnopravni podlagi, ampak tudi na priznavanju državnosti in potencialnem začetku vzpostavljanja pravnega reda s pomočjo mednarodnega sistema držav (bolje rečeno, hegemonskih sil), in sicer tako, da pride v času institucionalizacije do funkcionalne reprodukcije, kar zagotavlja legalnost in *geopolitično ekonomijo* pravnega sistema.

Osamosvojitvena prizadevanja brez mednarodnega priznanja, ki ga španska država zlahka blokira tako v Bruslju kot tudi v Washingtonu, in zmedena razglasitev neodvisnosti, h kateri so katalonski voditelji pozivali kljub mobilizaciji dela katalonske družbe, niso zmogla spodbuditi nastanka večjega množičnega gibanja, temveč so se lahko samo vrtela okoli Deklaracije o neodvisnosti, ki je poleg tega še preprečevala, da bi se pravno-politična entiteta utrdila v običajnih pogojih delovanja. Ker predsednik Puigdemont in osamosvojitveno vodstvo nista bili zmožna pridobiti niti najmanjšega mednarodnega priznanja in nista mogla računati na zadostno večinsko podporo na ulicah, s pomočjo katere bi lahko ustavili intervencijo španske države v Kataloniji, nista pridobila legitimnosti ne v španski ne v katalonski družbi.

Ta je bila glede vprašanja samostojnosti Katalonije razcepljena in je ob razglasitvi neodvisnosti zaradi spremembe načrtane poti, do katere je prišlo zaradi umanjkanja osnovnega sekundarnega načrta in načrtov o prihodnosti, nanjo gledala z nezaupanjem. Zato voditeljem ni preostalo drugega kot spopad z edino zakonodajo, ki velja v *polity*, katere integralni del je Katalonija – torej z zakonodajo španske države, ki je na predvidljiv način uporabila 155. člen ustave ter s tem zapečatila situacijo, ki se je zaradi političnih sil, projektov sprtih strank in vlad vrtela okoli svoje osi brez vsakršne možnosti, da bi izstopila iz svoje orbite. Tako nesposobnost katalonske vlade, da bi zasnovala koherentno notranjo strategijo, in tudi večplastno nezaupanje, ki ga je povzročil državni udar zagovornikov neodvisnosti, zarisujeta med različnimi španskimi in katalonskimi političnimi silami (Podemos, Izquierda Unida in PSOE) obzorje, na katerem bi se ena od dveh pravnih namer ali, bolje rečeno, katalonska namera proti pravnemu sistemu španske države prej ali slej morala tako ali drugače razrešiti zaradi uveljavitve 155. člena. Izvajanje člena je odredila vlada PP, ki je pričakovala jasno podporo PSOE in nasprotno držo Unidos Podemos, ki je še naprej verjel, da se bo našla pot do dialoga s katalonsko vlado, s čimer bi se izognili izvajanju 155. člena ter uničenju avtonomnega modela, ki temelji na ustavi iz leta 1978, in posledično tudi hipotetični krizi španskega ozemelskega in političnega reda.

Vlada PP je začela 155. člen izvajati 27. oktobra 2017 in je v skladu z njim ravnala vse do 2. junija 2018. Upoštevajoč ta člen je tedanji predsednik španske vlade Mariano Rajoy za 21. december 2017 razpisal ponovne volitve v Kataloniji, tako da je bil 14. maja 2018 za predsednika *generalitata* imenovan Quim Torra (PDeCAT – Katalonska evropska demokratska stranka). Intervencija španske vlade je igro med strateškima poloma podaljšala za nekaj več kot sedem mesecev: takoj so razpisali volitve za novega katalonskega voditelja in zavrnilo unilateralno pot do neodvisnosti na podlagi modela, ki mu je od oktobra 2016 sledila katalonska vlada s Carlesom Puigdemontom na čelu in je dosegla vrhunec 1. oktobra 2017.

Odločilni politični dejstvi tega obdobja, v katerem se je izvajal 155. člen, sta bili:

1. Razkol katalonske družbe in globoko nezaupanje v preostalih delih španske družbe do nastanka nove katalonske države, še zlasti v sedanjem kontekstu globalnega kapitalizma. To je bil položaj, ki ga ni bilo mogoče rešiti ne z unilateralnostjo katalonske vlade Puigdemonta ne z avtoritaro zahtevo po teritorialni celovitosti španske države, saj je vladalo prepričanje, da fizično uničenje ni mogoče zaradi številnih družbenih odnosov, ki združujejo špansko in katalonsko prebivalstvo. V tej nezmožnosti razrešitve položaja sta se s povsem različnimi izhodišči srečala najbolj avtoritaren in

najzatohlejši španski nacionalizem in širok kontingent ljudi z leve in družbenih gibanj, vključno s Podemosom in Barcelona en Comu (obe skupini sta polni notranjih idejnih sporov), ki so želeli konflikt denacionalizirati in najti druge možnosti za politično razrešitev, brez intervencije in jurizacije konflikta. Nobena od obeh omenjenih političnih sil pa si kljub vsemu ni drznila pošteno priznati, da so konflikt povzročile parazitske španske in katalonske politične elite degradiranega strankarskega sistema, ki ga je zdesetkala korupcija (CiU, PP), grozila jim je čedalje večja delegitimizacija (PSOE) ali pa so želele za vsako ceno prevzeti oblast in vladati z neoliberalnim in neavtoritarnim političnim projektom (Ciudadanos in zdaj VOX). Konflikt ni veljal za nelegitimni trk dveh nedotakljivih suverenosti, ki med seboj tekmujeta za nadzor nad določenim, v svojem bistvu strogo strankarskim političnim področjem, temveč je prej veljal za prizadevanje katalonskega nacionalizma za končanje tiste nacionalne suverenosti, ki sicer pritiče španskemu ljudstvu, in to brez kakršnihkoli ustavnih, socioloških ali političnih posledic ali razmišljanj, ali pa kot izbruh tisočletne katalonske suverenosti, ki je končno našla svojo pot do državne osvoboditve.

2. Šibka politična iniciativa gibanja za osamosvojitve, del katerega so bili katalonska vlada, civilne organizacije in z njimi povezana družbena gibanja. Gibanje ni bilo zmožno sprožiti pravega procesa odcepitve od španske države, ki bi bil zasnovan na jasni legitimaciji projekta s strani dela katalonske družbe; gibanje bi hipotetično lahko mobiliziralo odmevno večino, ki bi se v nevzdržnem položaju izkoriščanja, nacionalnega podjarmljenja ter politične represije lahko zavzemala za politično rešitev in javno pozvala k spremembi političnega, ustavnega in državnega modela.

Ti dve okoliščini sta zameglili in onemogočili možnost takojšnjega razpisa referendumu o samoodločbi, na katerem bi se odločilo o politični prihodnosti Katalonije. Če bi se v zadnjih dveh letih stvari razvile drugače, bi se o tej možnosti lahko pogajali, a je kljub temu treba razmišljati o podpori strategiji permanentnega odprtega dialoga in o proučitvi možnosti, da se plebiscit izvede pozneje, v popolnoma drugačnih okoliščinah, kot so trenutne.

Četrtrič

Zavezujoči referendum o neodvisnosti Katalonije, ki ga je katalonska vlada izvedla 1. oktobra 2017, in kaotično razglašanje neodvisnosti, ki ga je katalonsko vodstvo izvajalo med 10. in 27. oktobrom 2017, sta izzvala sodni odgovor španske vlade in odprla novo poglavje jurizacije teh dogodkov.

Španska država je v zadnjem trimesečju leta 2017 sprožila več sodnih postopkov na različnih sodiščih – Vrhovnem sodišču, Višjem katalonskem sodišču in na Narodnem sodišču, odvisno od pristojnosti, narave dejanj in veljavnega statuta. Posamezniki so bili med drugim obtoženi kaznivega dejanja upora (472. člen in z njim povezani člani Kazenskega zakonika), nezakonite porabe javnih sredstev (432. člen in z njim povezani člani Kazenskega zakonika) in nepokorščine (410. člen in z njim povezani člani Kazenskega zakonika). Obtožnice so podali (v kronološkem zaporedju): Državno tožilstvo Katalonije (8. septembra 2017), Tožilstvo Narodnega sodišča (27. septembra 2017) in generalni državni tožilec (30. oktobra 2017). Preiskave so se začele septembra oziroma oktobra 2017, trajale so do junija 2018; ustna zaslivanja so se začela februarja 2019, njihov potek pa je mogoče v celoti spremljati na spletu. Kot obtoženi kaznivih dejanj, za katera so predvidene kazni od štiri do 25 let zapora, so se v priporu znašli skupina članov katalonske vlade, predsednica katalonskega parlamenta, poveljnik Mossos d'Esquadra (avtonomne katalonske policije) in drugi javni uslužbenci, udeleženi v organizaciji referendumu in v izvedbi unilateralnih deklaracij o neodvisnosti, pa tudi predsedniki civilnih organizacij Nacionalna katalonska skupščina in Omnium Cultural (prva je nastala leta 2011 v vročici na novo zbujejene poti k osamosvojitvi, druga leta 1961 kot proizvod katalonske nacionalistične buržoazije in je znova oživila v zadnjih letih nacionalistične gorečnosti).

Ta jurizacija krepi politične napetosti. Zaradi nefleksibilnosti obeh strani, ki se nočeta odreči svojemu ultrasuverenizmu, se ta konflikt in njegovo razreševanje odvijata v kaotičnem okolju, kjer ju politika jurizira, pravo pa politizira. Ta perverzna medsebojna prepletenost onemogoča bistvene razprave, vezane na vlogo razreda in na vse drugo, kar naj bi se razrešilo v tem starodavnem konfliktu suverenosti, ki ga vodijo in podpihujejo politične stranke. Udejanjajo se politike nacionalističnih identitet, odzivi države so pretirani; upravlja jih strankarski sistem, ki ni sposoben zaščititi svojih državljanov pred neoliberalnimi ukrepi, še manj pa demokratizirati družbeno-ekonomske in politične odnose v lastnih formacijah ter oblikovati nove organizacijske – transnacionalne in postnacionalne – modele, ki bi temeljili na resnično egalitarnem, pravičnem in trajnostnem načrtu. Bolj *suverena* in *nacionalistična* postaja politika, teže se je pogovarjati o produkcijskih odnosih, ki so onstran trenutne družbene krize in nenehnih procesov *nacionalnega izgrajevanja*; ti procesi, na katere se je reduciralo politično delovanje, podaljšujejo življenje političnim subjektom, katerih historični potencial transformacije se je s časom izčrpal.

Jurizacija politike in politizacija prava sta degradiran odgovor političnega sistema, ki se ni zmožen transformirati, da bi razumel kompleksnost

aktualnih procesov socialnega prestrukturiranja, ki sta jih povzročili sistem-ska kriza kapitalizma in nezmožnost antisistemske politike, da bi zrušila trenutne sisteme degradiranih strank, vedno bolj oropanih demokratičnega bistva in ki imajo poleg vsega še velike težave pri vzpostavljanju konstitutivnih procesov vsaj na tej ravni, da bi bila nova politična konstitucija odprta za generiranje pristne konstelacije, v katero bi bile vključene postnacionalne sile, ki so zmožne razumeti številne procese, ki korenito spreminjajo materialno zgradbo katalonske, španske in evropske družbe. Kajti brez teh postnacionalnih sil se vzroki in posledice v 99 odstotkih spremenijo v sam cilj nove politike.

Petič

Kot rečeno, zadnja faza tako imenovanega *procesa* katalonske neodvisnosti torej poteka od leta 2017 do danes in spada v del španske politike med letoma 2011 in 2019, ko pride do nepričakovane spremembe. Govorimo o gibanju 15M (*Indignados*), ki se je prepričljivo politično organiziralo v stranko Podemos in bilo leta 2014 uspešno na volitvah v Evropski parlament. Ta nova politična formacija je v začetku leta 2015 s svojim odločilnim vplivom tako na nacionalno in lokalno kot na avtonomno politiko v Španiji odpravila dvostrankarski politični sistem.

Po drugi strani ne smemo spregledati, da je ta *proces* potekal v času vladavine španske PP in katalonske CiU; gre za desničarski neoavtoritarni in neoliberalni stranki, ki sta vladali usklajeno s politikami dominantnega bloka v Evropski uniji, ki v zadnjih desetletjih določa usodo te naddržavne politične formacije. S takšnim delovanjem soglaša oz. nanj pristaja tudi PSOE, socioneoliberalna stranka, ki ima enak pogled kot vodilne sile na neoliberalni projekt maastrichtske Evropske unije in njeno slabo upravljanje ter politiko do evra v času pred sistemsko krizo leta 2008. Skratka, katalonske politične elite so *proces* začele deloma zaradi nastanka novega političnega subjekta, ki izhaja iz gibanja 15M, deloma pa zaradi razpada CiU, politične formacije, ki je v okviru španskega političnega sistema vodila katalonsko politiko vse do leta 2008, ko je zaradi korupcijskih afer izgubila oblast v Kataloniji. Zelo podobno bi lahko razumeli tudi delovanje kaotične stranke Esquerra Republicana de Catalunya. Katalonsko-španski konflikt in njegovo upravljanje ter delovanje teh strank sta pripeljala do degradacije strankarskega sistema. Omenjene stranke so politični subjekti, 1. ki med t. i. katalonskim konfliktom niso problematizirali delovanja domnevnih velikih

ljudskih in nacionalnih suverenosti, 2. katerih teoretično-politična izhodišča v zvezi z narodom in državo ne problematizirajo njune geneze in materialnega pomena v sedanjih okoliščinah razrednega boja, 3. ki nikoli niso razpravljali o sistemskih karakteristikah obstoječega mednarodnega sistema držav, 4. ki niso zmožni misliti in teoretizirati o spremembah v kapitalizmu in 5. katerih politični imaginarij in strategija mobilizacije temeljita na večno zrcalnem konfliktu z *nasprotnim* vladajočim.

Te matrice ravnanja so določile možnosti političnih subjektov v konfliktu; generirale so proces, ki se je negativno končal za možnost transformacije, ki so jo po letu 2014 odpirale nove politične sile, tj. stranka Podemos in drugi eksperimenti, ki so izšli iz gibanja 15M. Za te nove sile je bilo katalonsko vprašanje, ujeta v obstoječih maticah, sestavljanka, ki je ozkogledni, konvencionalni španski politiki povzročala težave ter vsaj kratkoročno negativno vplivala na njen potencial.

Podemos je imel težave z organizacijo in svojim predimenzioniranim izvirnim antisistemskim projektom zaradi obstoječega političnega reda. Ta po eni strani temelji na ozemeljski organizaciji španske države, kot jo določa ustava iz leta 1978 (vzpostavitev t. i. avtonomnih skupnosti), po drugi pa na strukturni fragmentaciji ozemlja in politike, ki je posledica neoliberalne vladnosti in novega načina delovanja svetovnega trga. K temu je treba prišteti še oživitev številnih nacionalnih in subnacionalnih vprašanj in nov model avtoritarnega kopičenja kapitala, ki nagovarja številne kulturne, zgodovinske in etnične sloje, konstruira spomin ter izumlja tradicijo, kar je zadnjih štirideset let stalnica, ki spremlja šibke ali antitetične procese antisistemskih in anti-kapitalističnih političnih idej in pobud. V teh strukturno zapletenih razmerah politizacije, h katerim so svoje dodali kriza, degradacija strankarskega sistema iz fordističnih časov in vsiljevanje socialnega sporazuma, ki je imel že od leta 1970 avtoritarne težnje tako v Španiji kot tudi v drugih evropskih državah, so Podemos, katalonska in španska levica katalonsko vprašanje obravnavali kot *zgolj* vprašanje demokratičnih pravic, ne pa kot kompleksno posledico krize materialnega izoblikovanja španske družbe. Zato so večji pomen kot kemiji razrednega boja in konstitutivnemu antagonizmu delovne sile proti vsemu, kar lahko sproži agregacijo in prvinsko politično organiziranje onkraj suverenosti, povezane z nacionalno identiteto, pripisali fiziki suverenosti. Pri tem ne smemo pozabiti, da so dejansko vse evropske države izkusile nekaj tako rekoč enakega; nekaj, kar so zaustavili s pomočjo ustreznih *nacionalnih* posebnosti, oprto pa je bilo na krizo westfalske suverenosti in njenih protokolov delovanja znotraj meja zgodovinske nacionalne države.

V Španiji sta ignoriranje katalonskega konflikta in nedotakljivost elit in subjektov, ki so promovirali in organizirali *proces* odcepitve od španske

države, med ljudmi povzročila množično nesoglasje. To je ob notranji šibkosti Podemosa in njegovih projektov ter še drugih dejavnikov, ki jih ne moremo analizirati v tem besedilu, v zadnjih dveh letih povzročilo nazadovanje španske politike v skrajno nevarne oblike ekstremne desnice, ki se niso zgolj zbrale v stranki, ki ima svojo volilno bazo (VOX), ampak so vplivale tudi na že tako ali tako reakcionaren politični prostor desnice, v katerem je bila zgodovinsko umeščena PP in v katerem je oportunistično, kot je to značilno za nove neoliberalne in konservativne formacije, uspevala Ciudadanos (prostor za nastanek tovrstnih novih strank pa je odprla tudi ustanovitev Podemosa).

Fenomenološko se je spor glede katalonskega vprašanja močno zaostрил zaradi strategije stare garde PSOE, ki je skušala politično izničiti Podemos. Ta si je med splošnimi volitvami decembra 2015 in na ponovitvi junija 2016 prizadeval za možnost naravnega dogovora med obema političnima silama. V teh poskusih dogovarjanja se je PSOE izkazala za precej konservativno glede teritorialnega modela države, ki ga je Katalonija odprla v novih okoliščinah. V Podemosu so položaj razumeli bolj odprto; podpirali so potencialni konstitutivni dialog s proodcepitvenimi katalonskimi strankami, katerih politično vodstvo (predvsem PDaCAT in ERC) si je do izvajanja 155. člena in celo še po volilni zmagi odcepitvenega bloka na katalonskih volitvah 21. decembra 2017 prizadevalo za permanentno destabilizacijo španskega političnega življenja. To so počele v pričakovanju zase ugodnega razpleta: upale so, da bo naraščajoča nestabilnost institucij pred vsem svetom razkrila nezmožnost razrešitve položaja in da bo uspela *internacionalizacija konflikta*.

Ta nestabilnost je omogočila Podemosu, da je osamosvojitvene katalonske stranke in baskovske nacionaliste pridobil za vložitev nezaupnice vladi PP junija 2018. Tako je PP po skoraj osmih letih izgubila oblast. A ravno ta večina je čez osem mesecev razpadla, ker vanjo vključene katalonske stranke niso podprle proračuna, katerega močno socialno naravnost so žrtvovale na oltarju katalonske in španske nacionalne suverenosti. Podemos si je prizadeval sprožiti potencialno konstitutiven proces v državi, da bi ublažil prekinitev dogovarjanja tako o prihodnjih socialnih politikah kot o usodi politike ozemeljske celovitosti, in s tem pokazal še več spoštovanja do nacionalistične strategije osamosvojitvenih katalonskih strank, ki so na več razrednih ravneh vpletene v igro katalonskih nacionalističnih konservativnih elit, ki združujejo svoje moči z enako mislečimi v Španiji. Gre za postnacionalno igro. Posledica teh dejstev je jurizacija celotnega španskega in katalonskega političnega spektra, vstop skrajne desnice v vlado avtonomne skupnosti Andaluzije, več zaporednih volilnih porazov Podemosa na

katalonskih in andaluzijskih volitvah in mešana pričakovanja glede prihodnjih volitev, ki bodo 28. aprila; to bo trenutek, ko se bodo vse omenjene težnje nedvomno manifestirale, kar bo slabo. Posledica bo, po mojem mnenju, druga faza političnega cikla gibanja 15M ter nujna odločitev Podemos o tem, kakšno stališče bo zavzel. To bo odločilno za njegovo politično prihodnost in posledično tudi za graditev novega zgodovinskega postnacionalnega in evropskega bloka, ki vznikne v družbeni formaciji, ki jo zgoj zaradi lagodnosti imenujemo španska.

Madrid, 11. aprila 2019

Prevod: Urša Červ

Oblika države, politični projekt, razredna sestava občega intelekta in protisistemska konstitutivna moč postfordistične delovne sile¹

Novi politični subjekti, ki so nastali po gibanju 15M – ali pa še bodo vzniknili v bližnji prihodnosti –, si morajo zaradi lastne konsolidacije na podlagi teoretičnih hipotez, postavljenih v tem besedilu, zastaviti naslednje vprašanje: Kaj za današnjo sestavo postfordističnega razreda pomenijo (ali pa bi lahko pomenili) *suverenost, oblika države, ozemlje, ljudstvo* ali *narod*. Nato je treba oceniti, ali je mogoče kritiko iz te razprave uporabiti za graditev bloka ali socialnih blokov, katerih vsebine, oblike in fiziologija se artikulirajo in konstruirajo v skladu z novimi fenomenologijami interneta in novimi kibernetičnimi modeli kolektivne inteligence. Omenjeni socialni bloki morajo biti sposobni opraviti dekonstrukcijo, transformacijo in načeloma tudi destrukcijo *oblik* organizacije aktualne politike, da bi konstitutivno in politično organizirali potrebe trenutne razredne sestave v skladu s strategijo, s katero je mogoče dezorganizirati elite in strankarski sistem, ki v surovih in trdih razrednih razmerah nadzira in upravlja današnjo avtoritarno in reakcionarsko vladnost neoliberalizma.

Najprej bom navedel prvi siloviti plaz vprašanj, ki so, sicer v sofisticirani razredni terminologiji, primerna za začetek razmišljanja in organizacije antisistemske politike postfordistične delovne sile. Razmislek se križa s perspektivami, ki jih v tem trenutku zastavlja kriza oblikovanja španske družbe, ki so – kot se rado zgodi pri teoretičnih vprašanjih, ki si jih politični subjekti zastavljajo v želji po antisistemski transformaciji razmer – epistemološko in teoretično veljavna le, če poleg teoretičnega sklepa za vsako vprašanje ponudijo tudi ustrezno indikacijo dejanja v praksi.

Torej, kako gleda danes na pojma suverenosti in konstitucije postfordističen, prekaren, multinacionalen, neofeudalističen in izjemno kognitiven razred; ali sta oba pojma ustrezna za sestavljanje novih listin o temeljnih pravicah, ki bi se lahko zoperstavile obliki države, njenemu strankarskemu sistemu in Evropski uniji? Kako lahko procesi političnega konstituiranja novega razrednega sloja vplivajo na generiranje političnih konceptov moderne dobe, še zlasti pa na oblike in strategije političnega delovanja v fordističnem obdobju? Kolikšna razdalja ločuje endogeno dinamiko sodobnih

---

¹ Besedilo je prevod tretjega poglavja dela *Clase, pueblo y nación en la crisis del Estado español. Nacionalismos, populismos y nuevos bloques históricos antisistémicos en la coyuntura actual*, ki je leta 2017 izšlo pri založbi Brumaria. Avtorju se tovariško zahvaljujemo, da je dovolil prevod in objavo.

oblik politične formacije od mogoče politične domišljije aktualne razredne sestave, ki bi dejansko posredovala v sedanjo teritorialno krizo španske države, in vsiljeno vladnost Evropske unije nad njo? Katero obliko države potrebuje ta razredna sestava, ta produkcijska masa, kakšno vrsto javne uprave mora oblikovati, da bi si na novo zamislila javne konstitutivne politike, ki sestavljajo kolektivno, če se želi izogniti še večji podrejenosti in izkoriščanju od teh, ki jih še danes uveljavlja neoliberalni model organizacije produkcijskega cikla? Kaj za omenjeno razredno sestavo pomeni suverenost kot temeljni pojem političnega, kakšna naj bo v tej luči njena jasno artikulirana definicija državne oblike in reprezentativnih oblik, ki so odprte za izzivanje novih dinamik legitimnosti in so popolnoma drugačne od modelov, prisotnih v odnosih moči aktualnih držav? In kakšne odnose je mogoče zasnovati in vzpostaviti med omenjenimi novimi modeli legitimnosti (ki so že po sami definiciji konstitutivni) in proizvodno zmogljivostjo popolnoma *nove* dialektike med javnimi politikami, ki bi jih lahko ustvarila nova Uprava, in graditvijo novih zgodovinskih blokov, ki so se zmožni zoperstaviti strukturi moči regionalnega in globalnega kapitalizma z nevtralizacijo sedanjih političnih elit španske in/ali katalonske države in njunih strankarskih sistemov? Kako dosledne, vplivne in vsestranske bi morale biti nove javne politike te konstitutivne razredne sestave, da bi si lahko zamislila ter hkrati organizirala svojo strukturo in družbeno zgradbo kot politični subjekt in svojo vektoralnost, da bi lahko z novo politično prakso vzela moč državni obliki pri strukturnem vključevanju socialnega področja v strategije neoliberalnega upravljanja in preprečila odtekanje demokracije, kar se dogaja v španski državi, pa tudi na ravni Evropske unije? In kakšen bi lahko bil vpliv te konstitutivne sile postfordistične razredne sestave na področju politične ureditve, ki jo trapez suverenosti, ljudstva, države in naroda definira kot zaprto polje v sodobnosti, namenjeno razmišljanju in konstituciji politike dominantnih razredov? Ali imata kakršenkoli pomen vključevanje in podreditev tega paralelograma sil v strukturah moči historičnega kapitalizma konstitutivnim projektom novih političnih subjektov današnje razredne sestave? Je mogoče obravnavati razred s temi koncepti in z institucionalno, politično in reprezentativno mrežo? Ali je mogoče tako odpreti dinamike politične sestave z namenom, da bi opustili moderne oblike prevlade in etnonacionalistične spore, iz katerih rastejo zarote in intrige moderne suverenosti ter njene fordistične inklinacije? Ali je mogoče s konceptom *ljudstva* ali pa *naroda* razmišljati o konstitutivni sili postfordistične razredne sestave? Ali ta dva koncepta lahko generirata nastanek subjekta ali političnih subjektov, ki so zares antisistemski in konstitutivni do novih *politiques* 21. stoletja v trenutnih okoliščinah sistemske krize historičnega kapitalizma in intenzifikacije najbolj avtoritarnih

vidikov, ki so prisotni v strukturnem delovanju konstitutivnih oblik, tj. suverenosti in državi? Po mojem mnenju ima tudi vse to daljnosežne posledice za razumevanje krize Evropske unije in trenutne teritorialne oblike španske države. Kajti razredna sestava sedanje delovne sile se odmika in podreja neusmiljeni in dokončni kritiki tega skupka konceptov, ki sestavljajo slovnico današnje politične prevlade. Razredna sestava današnje delovne sile se izmika tudi mogočim oblikam organizacije, ki lahko izhajajo iz njihove *sodobne* ekstrapolacije v okviru razrednega boja in opredeljujejo neoliberalni projekt v zgodovinskem okolju. Epistemična in politična opustitev slovnice in logik moderne dobe s strani te razredne sestave je pogoj *sine qua non* za razmišljanje o konstitutivni politiki, ki lahko radikalno spremeni delovanje trenutnega strankarskega sistema. Takšna opustitev je tudi nujen pogoj za drastičen ponovni razmislek o delovanju države kot nosilke načrtov neoliberalnega projekta reprodukcije historičnega kapitalizma. Kakšen bi bil vpliv te konstitutivne razredne sile, ki je hkrati postsuverena, postnacionalna in postljudska, na sedanjo obliko države? Ta je danes središče političnega delovanja in je zasnovana kot začasna arena, v kateri se meri organizacija političnega delovanja, saj država intervenira v odnose sil, instrumentov in mehanizmov, ki ga oblikujejo in spreminjajo v mogočen instrument dominacije in snovanja sedanje materialne neoliberalne konstitucije. Kako se radikalno *ločevanje* omenjenih modernih političnih kategorij združuje s tem krutim izpostavljanjem kritiki in politični praksi postfordističnega razreda ter z različnimi načrti za rešitev krize, ki jih doživlja tako španska oblika države kot tudi Evropska unija? To ločevanje modernih političnih kategorij in fordističnega modela se v času snovanja reševanja trenutne teritorialne krize države zelo očitno tudi prekriva z mogočimi političnimi strategijami novih političnih razrednih subjektov (Podemos, BeC/CeC, zaveznice itd.). V tem pogledu si lahko zamislimo več različnih scenarijev delovanja, začnši z do zdaj podano skico kritike. Če se v razmišljanju o procesih snovanja novih konstitutivnih političnih subjektov koncept suverenosti ne izkaže za operativnega, kako se potem lahko artikulira zahteva po vzpostavitvi države z dejanskim delovanjem že obstoječih državnih oblik, kot se dogaja v primeru teritorialne krize španske države? Ali z drugimi besedami in iz druge perspektive: kako naj novi politični subjekti v skladu s procesi konstitutivne sile njihovih razrednih sestav prevprašujejo suverenost svojih držav, da bi lahko denacionalizirali mogoče procese prestrukturiranja *španske* ali *katalonske* države ali *a fortiori* same Evropske unije, ki se reproducirajo v *nacionalnih* in identitetnih okoljih, v katerih produkcijski pogoji ne ustrezajo hipotetični suvereni vsebini njihovih *demokracij*, *narodov* ali *ljudev*? Če upoštevamo katalonski primer in na splošno primer španske države, lahko

postavimo več hipotetičnih vprašanj: 1. ali je mogoče, da bi na mesto pravkar orisane kritike krize konceptov suverenosti in naroda postavili prvotne procese graditve države, v katerih bi bile med osnovnimi cilji razredne politike, ki bi bile v svojem bistvu postnacionalne in ki ne bi odpirale procesov nadaljevanja ali ustvarjanja državnosti, značilnih za sodobnost, ampak bi, ravno nasprotno, vodile do procesov subverzije sedanjega španskega in katalonskega strankarskega sistema in vzpostavitve novih antisistemskih političnih subjektov, ki bi bili inovativni pri politični konstituciji in intervenciji v dinamike Evropske unije; 2. ali pa bi, ravno nasprotno, preprosto zgolj obdržali zastarel model španske suverenosti, ki bi se mu prilagodile ene ali druge ambicije, ki izhajajo iz ta trenutek mogočih državnih suverenih reinvidikacij, ali pa bi uvajali zastarel model katalonske suverenosti, da bi iznašli neko novo obliko države s klasičnim dvorom, ki bi še dolga leta pečatil in steriliziral različna usklajevanja v scenarijih razredne graditve, ki bi bila resnično postdržavna in postnacionalistična na ravni družbene formacije – španske, katalonske in evropske? Strukturne dinamične politike neizogibno proizvajajo konceptualne kategorije in suverene, etnonacionalne in identitetne politične vsebnike. Kakšen bi torej lahko bil v tem kontekstu scenarij za *špansko* ali *katalonsko* državno obliko/državni obliki z vidika konstitutivne sile postfordističnega razreda, ki se je ne priznava, niti se je ne more priznati prav zaradi razlogov ekološko-družbeno-ekonomskega preživetja in posledično tudi političnega?

***

Menim, da tak scenarij lahko izgleda zgolj tako, da se oblikujejo politična področja, v katerih bo organizacija procesov upravljanja javnega izločena iz aktualnih dinamik, ki bi jih vpeljal strankarski sistem in ki danes dejansko obstajajo v španski in *katalonski* socialni formaciji. Strankarske elite so te dinamike oslabile na ravni intervencijskih zmožnosti javnih politik, ki so jih zasegle in korumpirale. Poleg tega so strankarske elite konsubstancialno nezmožne usmeriti težišče svojega političnega udejstvovanja v eksistenčne materialne razmere današnjega postfordističnega razreda in na perspektive, ki so nujno potrebne, če se želimo izogniti padanju v revščino, politični degradaciji in odpravi politične ekonomije. Vse to vpliva na omenjeno in se reproducira v državnih oblikah, pa naj bodo to španska, katalonska ali pa katera od drugih mogočih kombinacij obeh, ali pa v okviru Evropske unije. Suverenostim, ki so jih zasnovali in vodili tovrstni politični akterji, manjkata resnična reprezentativnost in samostojnost, da bi lahko zgradile ne samo nove dinamike s konstitutivno razredno silo, ampak tudi nove minimalne demokratične dogovore, ki bi stabilizirali razmere in ponudili izhod iz

trenutne krize socialne španske formacije v vseh njenih vidikih. To pomanjkanje konstitutivnega in demokratičnega ustvarjalnega duha se je jasno pokazalo pri upravljanju krize leta 2008 in trenutne teritorialne krize. Ugotoviti moramo, da so stranke – in država, ki jo vodijo – ob obeh krizah izkazale popolno politično neinovativnost, zaradi katere iz te konfliktne situacije nismo prišli z opravljeno redefinicijo tako produkcijskega modela in politične ekonomije in tudi ne z novimi listinami temeljnih pravic, ki bi lahko omogočile oblikovanje novih konstitucionalnih sporazumov in novih projektov politične konstitucije na ravni španske države ali celo same Evropske unije – če ne omenjamo novih ureditev akumulacije in njim prilagojene gospodarske dejavnosti, ki bi lahko bile zasnovane na radikalno pravičnem družbenoekološko trajnostnem temelju, ki bi moral te sporazume in projekte podpirati. Z vidika novega postfordističnega razreda živega dela lahko zgolj reinvidikacija suverenosti in njene uporabe kot ene od matric organiziranja političnih strategij ali konstrukcije novih političnih akterjev zagotavlja (re)nacionalizacijo političnega življenja in ohranjanje strankarskih sistemov, ki so usmerjeni k zagotavljanju *statusa quo*, preprečevanju nastanka novih političnih subjektov – ter novih konstitutivnih praks družbenih gibanj – ter blokiranju različnih procesov inovativne in antisistemske družbene konstitucije, ki v zadnjih letih na tak ali drugačen način težijo k nastanku. Suverenost, pa naj bo španska, nemška, katalonska, andaluzijska, baskovska ali francoska, je matrica *ljudstva* kot nedoločenega skupka individualnih subjektov. Njen prevladujoči individualizem je osnovni element graditve *polities*. Njihova demokratična reprezentacija mora vedno delovati glede na strukturo moči obstoječega razreda, ki je liberalna demokracija ne zmore ne *videti* ne prepričevati niti preseči, njen strankarski sistem pa je zasnovan za vodenje in upravljanje, ki sta nedvomno avtoritarna in reakcionarna, sta kot neprostor političnega delovanja in kot nenehno prazen označevalec diskurzivne in politične konstitucije.

Prav nasprotno pa je z vidika razredne sestave suverenost tista matrica, ki jo je treba razvozlati, da lahko državna oblika postane pravi predmet analize in subverzije. Država je skupek mehanizmov za preprečevanje konfliktov in političnega antagonizma kot niz konstitutivnih procesov politike. Ta je zmožna konstrukcije projektov in političnih subjektov, ki postavljajo strukturo družbenoekonomskih in produkcijskih sil, ki jo organizira historični kapitalizem, v središče politične razprave in prakse političnih subjektov, ki jih obstoječi strankarski sistemi niso homologizirali. Nov postfordistični razred, ki je v širšem smislu multinacionalen, izjemno kognitiven, globoko neofeodaliziran in nepovratno multietičen, se zaveda, da je njegova beda povezana z vsemi oblikami ponovnega objavljanja, ponovnega

ustvarjanja in ponovnega kombiniranja politične slovnice sodobnosti. Kajti systemska logika, politika tega paralelograma konceptov in skupek praks, ki se je nujno nabral v tem času – še zlasti v fordističnem ciklu –, po definiciji reproducirajo politični prostor, v katerem se legitimacijski procesi odvijajo na podlagi izpuščanja razredne strukture. To pa omogoča procese eksploatacije, ki so bistveni za reprodukcijo obstoječe materialne konstitucije, ki je več kot očitno snobovska, rasistična, izključujoča, neenakopravna, korenito nepravilna in ekološko netrajnostna, kar se je na zelo krut način izkazalo leta 2008, tako v državi kot tudi v Kataloniji in na ravni Evropske unije. S tega vidika bi se morali s teritorialno krizo španske države spopasti tako, da bi najprej opravili kritiko politične ekonomije razreda španske družbene formacije in *por ende* tudi katalonske, z njeno konceptualizacijo onkraj političnih področij nadvlade, ljudstva, naroda in države, na njihovo mesto pa vpeljali koncepte razredne sestave, socialnega bloka, historičnega bloka in konstitutivne moči, pa čeprav je na prvi pogled ta del teoretične konceptualizacije morda videti *kontraintuitiven*.

Očitno ni treba posebej omenjati, da je uporaba teoretično *korektnih* konceptov politično performativna, ko podajamo sklep analize, snujemo politike, konstruiramo organizacije in določamo strategije kolektivnih ukrepov, pa naj bodo ti prosistemski ali antisistemski. Trenutna teritorialna kriza španske države se konceptualizira, analizira; o njej govorijo predstavniki španskega strankarskega sistema, ki se prepirajo o omenjenih konceptih moderne politike. Posledično se debata neizogibno razvija v reifikacijo najbolj neučinkovitih vidikov teoretičnih okvirov, epistemskih skupnosti in obzorij kolektivnega delovanja, s katerimi se težko dojame igra systemske moči, ki se zgrinja nad prebivalstvom in prodira v dele razredov, ki se reproducirajo v notranjosti teh *polities*. To pa že po definiciji blokira konstitutivno politično imaginacijo družbenih subjektov brez glasu in reprezentacije onstran označevalcev in vsebnikov, ki generirajo vedenje in diskurze, ki pa dolgoročno ne zmorejo zadržati degradacijskih teženj ter poslabšanja tako produkcijske in redistributivne zmogljivosti kot tudi demokratične kakovosti naših družb.

Kakšen pomen ima torej suverena španska ali katalonska država, ki ne zmore zasnovati takšnih političnih in socialnih blokov, ki bi se bili zmožni zoperstaviti obema težnjama multiplikacije avtoritarnih in reakcionarnih obzorij družbene konstitucije in so popolnoma neuporabni za soočenje s kriznimi makrotežnjami, ki jih generirajo asimptotične težave pri reprodukciji historičnega kapitalizma? Kako v tej situaciji razmišljati o političnih oblikah – *državnih in suverenih* – brez politične reakcionarne sodobnosti, ki so v zadnjih letih monotono prenasičile razpravo o mogočih oblikah španske

in *katalonske* države. Torej, kakšen premislek potrebujemo, da bi prišli do originalnih rešitev, ki bi zadovoljile potrebe po drastičnem spreminjanju oblik političnosti obeh *polities* in po ustvarjanju novih originalnih državnih oblik, ki bi kratkoročno in na radikalno pragmatičen način lahko delovale kot politična področja, ki so zmožna odvzeti procese odločanja in politične konstitucije trenutnim strankarskim sistemom, ki nevarno nihajo med popolno zastarelostjo in popolno skorumpiranostjo?

Na podlagi omenjenih izbir, ki jih artikulira razredna moč, bi se lahko odprle nove možnosti za snovanje novih oblik prekrivanja postsuverenih modelov odnosa med obema ambicijama glede španske in katalonske suverenosti – ali pa *de facto* katerihkoli drugih subnacionalnih državnih entitet. Očitno bi vključevale ponovno vzpostavitev celostnega političnega sporazuma, ki ureja državno obliko in je doslej delovala kot vsebnik španske politike. Če bi bil scenarij vzpostavitev dveh *neodvisnih* državnih oblik, kar je in bo ostal minimalni zahtevek katalonske vlade, bi bilo treba med državama vzpostaviti takojšnje in samodejne oblike prekrivanja in odnosov, ki bi jih srednjeročno določili s pomočjo novih političnih subjektov, ki so se pojavili v Španiji in Kataloniji. Ti novi politični subjekti delujejo v okviru postsuverene logike konstituiranja političnih področij in konstitutivnih ter konstitucijskih logik graditve novih antisistemskih historičnih blokov. To pa v veliki meri spominja na proces(e) konstitutivne sile (konstitutivnih sil), ki ima(jo) močno protisistemsko vsebino.

Ta model *polity* bi lahko začel delovati v Evropski uniji in bi na tej ravni deloval kot možnost inovacij do te mere, da bi kot konstitutivni politični poskus pripomogel k inovacijam zapletenega in stagnacijskega procesa evropskega povezovanja. To se prav tako sooča z blokado konstitutivne dinamike, ki je zasnovana kot zaprte državne suverenosti in neproporcionalni nacionalni projekti, ki reproducirajo nacionalne politične elite – ter tudi vladajoče razrede, ki jih te elite predstavljajo – in njihove projekcije v evropskem prostoru v smeri resnično transnacionalnega in postnacionalnega projekta. Ta je zasnovan v skladu s konstitutivno silo in s potrebami ter listinami temeljnih pravic postfordističnega razreda, kar je imelo, kot smo že poudarili, katastrofalne posledice pri upravljanju krize, še zlasti pri vzpostavljanju procesov politične konstitucije, ki bi lahko koristili tej novi razredni sestavi.

***

V tem smislu bi regresijski scenariji trenutne krize ozemeljskega modela španske države pomenili bodisi zaprtje sedanjega teritorialnega in ustavnega modela z zamrznitvijo, ki jo ponujajo prej omenjene poti za pospešitev

ali ohranitev *statusa quo*; ali pa katalonsko secesijo, zasnovano in izvedeno v skladu s starim modelom oblikovanja nove *sodobne* države, ki ne bi želela nobenega stika s špansko državo, iz katere izhaja in katere logika je povzela arhaično državno logiko, kot se je to zgodilo v novih državah, ki so nastale po razpadu Sovjetske zveze in nekdanje Jugoslavije. Če bi bila ta pot nove katalonske oblasti, ki bi v izjemno kratkem času izrinila PDeCAT (Katalonsko evropsko demokratično stranko) ali ERC (Republikansko levico Katalonije), zgolj socialno konstitutivna kaprica s CUP (Kandidatura ljudske enotnosti) ali brez njih v vladi, bi bila edini scenarij konsolidacija katalonske države, izpostavljene nepopustljivi logiki avtoritarnega sistema neoliberalnih držav, ki bi se avtomatično uskladila z mednarodnim *establishmentom*, saj ne bi bilo druge možnosti glede na naglico in nujnost, da bi bilo treba novo državo priznati v čisto novi mednarodni skupnosti. Tudi tak potek dogodkov ne prejudicira, da je ta *nacionalna* možnost tista, ki bi bila izbrana ali podprta za ceno pridobitve neodvisnosti od španske države, niti da sama pravica do tega predvideva oceno strukture občutenja katalonske nacionalne identitete. Vendar pa je jasno, da bi oba načina delovanja ohromila in blokirala možnost eksperimentiranja s potencialnimi političnimi prostori. Ti bi se lahko oblikovali s pomočjo konceptualizacije in ustvarjanja nove *polity*, ki bi preseгла nacionalistične želje obeh strani ali pa povzročila oblike še nepoznanih, izvirnih *meddržavnih* medsebojnih povezav, ki so rezultat spopadov in potreb gibanj ter novih političnih subjektov, ki so v španski državi nastajali vse od nastanka gibanja 15M naprej. S tega vidika bi morali oceno podati prav ti novi politični subjekti, ki bi morali biti zmožni vzpostaviti nove odnose med narodom, suverenostjo in oblikami antisistemske politične sestave. Posledično bi morali ustvariti razmere, primerne za preoblikovanje strankarskih sistemov, ne glede na to, ali se to zgodi v reformirani španski državni obliki ali pa pri ustanavljanju nove katalonske države. Če se za reševanje španske teritorialne krize uporabljajo antisistemske najbolj preobrazljivi načini, bi moralo, če bi se ponovno uveljavila španska državna oblika, politično upravljanje obeh novih *polities* predvideti skupna zavezništva, strategije in politike skupine akterjev, če bi nastala nova katalonska država, pa odnos obeh skupin v dveh novih državah. V obeh primerih bi moralo biti cilj radikalno preoblikovanje strankarskih sistemov, v katerih se rešujeta in bi se reševala konflikt in razredni antagonizem, ki opredeljujejo in bi opredeljevali politična obzorja te faze zgodovinske bifurkacije kapitalizma. To pomeni, da je treba te procese prenove in/ali oblikovanja novih državnih oblik zasnovati tako, da je mogoče radikalno uničiti korupcijo in skorumpirane ter iztrošene politične akterje, ki so bili glavni na političnem področju v zadnjih desetletjih tako v Španiji kot v Kataloniji. Ta bistvena mutacija sistema ali sistemov strank, prisotnih v novi španski državni obliki ali v obeh

državah, ki sta izšli iz krize prvi, bi bila prvi dokaz, da konstitutivni procesi, ki jih je sprožila kriza, težijo v pravo smer, in ne proti bolj ali manj termidorski ali neokonservativni obliki. To bi pomenilo, da bi se v obeh scenarijih – v prestrukturirani državi po režimu iz leta 1978 ali v dveh državah, nastalih zaradi krize, ki je ni bilo mogoče rešiti drugače – sprožili konstitutivni procesi, organizirani v duhu *postsuverenosti*, *postnacionalnosti* in *postljudskosti*. S tem bi bila politična hermenevtika sestave postfordističnega razreda postavljena v središče obeh političnih procesov z upanjem, da bi konstitutivne sile ob sprostivni obeh procesov lahko korenito spremenile vsebino obeh demokracij in v najboljšem primeru na podlagi specifične dinamike novih *polities* tudi evropsko demokracijo.

***

Kot smo že omenili, v vsakem primeru velja za najbolj konservativen scenarij ta, da se politično področje v obeh *polities* prenasiči zaradi nenehnih pozivov k *suverenosti*, sklicevanja na bistvo in zgodovino *naroda*, *ljudev* in njihovih pravic na eni strani ter na drugi povezave med politiko in reifikacijo obeh držav ter njune politične oblike kot končnega dosega politične konstitucije. Taka koordinatna os se namreč objektivizira, hipostazira, distorzira in že po definiciji ovira graditev novih političnih imaginarnosti, ki so bistvene za dinamično rast novih socialnih blokov, potrebnih za posredovanje v sedanjem političnem položaju. In ne nazadnje, če za trenutek pozabimo na očitne strukturne omejitve, ki ovirajo to hipotezo, bi bilo s pravno-ustavnega vidika srednjeročno precej *vseeno*, ali bi bila formalno ustanovljena ena ali dve novi državi, in ali bi konstitutivna moč začela proces s krepkimi antisistemskimi elementi v španski državni obliki oziroma ali bi se le to radikalno demokratično obzorje pojavilo v obeh novih oblikah države na relativno sinhron način in z jasno namero, da se procesi boja in prenova politike prekrivajo na skupnem obzorju radikalne preobrazbe materialne sestave obeh političnih vsebnikov in bi takšna konvergenca konstitutivnih procesov pokazala, da bi njihovo preoblikovanje imelo določen vpliv na ureditev Evropske unije – seveda če bi naposled nova katalonska država postala njen del.

Z vidika kontinuitete bojov in učinkovitosti konstitutivnih procesov bi radikalno preoblikovanje španske državne oblike, ki bi enkrat za vselej zbrisalo meje naroda ali narodov, ljudstva ali ljudstev in suverenosti ali suverenosti ter z največjo silo postavilo v središče potrebe novega postfordističnega razreda kot neobjavljene slovnice, s katero bi lahko razmišljali o tej konstitutivni sili, ki korenito preoblikuje državno obliko in obstoječi strankarski sistem, zagotovo omogočilo nastanek resnično inovativnega, antisistemskega in popolnoma originalnega scenarija. V prve vrste bi takšen scenarij postavil celoten cikel družbenih gibanj od sredine devetdesetih let naprej, še zlasti

pa gibanje 15M in njegove politične konsolidacije, to je Podemos, BeC/CeC, En Marea in druge zaveznice. Prednost španske države, ki je ena najintenzivnejših evropskih političnih zgodb 20. stoletja, je, da so se politične inovacijske situacije, ki so nastale od gibanja 15M naprej, v času krize, vključno s sedanjo teritorialno in ustavno krizo, odprle leviči. Opozorile so na razburljiv niz težav, s katerimi se v zadnjih letih sooča evropska levica, in v resnici tudi Evropska unija, tako glede iznajdbe potencialno novih političnih subjektov, ki bi lahko bili dejavni v različnih nacionalnih strankarskih sistemih, kot glede vsega, kar se nanaša na kritiko njihovih političnih metabolizmov, ki so predvideni za vse in vsako evropsko državo. Povezane so s težavami, ki jih sproža evropska graditev, in z oblikovanjem organizacijske arhitekture ter institucionalnimi dinamikami Evropske unije.

***

Politična inovacija, ki se je zgodila v Španiji, simultano povzroča razmah gibanja 15M, katalizirajoč in vznemirljiv pojav Podemosa, katalonsko krizo (ki izhaja iz krize leta 2008) in degradacijo strankarskega sistema, ki izhaja iz režima iz leta 1978, kar v nekaterih evropskih državah, kot smo že omenili, predstavlja *establishment*, ki je nastal po drugi svetovni vojni, medtem ko je v drugih državah še vedno posledica drobljenja Sovjetske zveze, kolapsa ravnovesja hladne vojne in zapletenih procesov vmešavanja v *politie* teh držav s strani zahodnih sil in Nata ter različnih *nacionalnih* prilagoditev, ki so se zgodile po sovjetskem obdobju. Ta pojav je povzročil resno krizo strankarskega sistema, a ne zaradi *nacionalnega vprašanja*, temveč zaradi razpada materialne osnove fordističnega sporazuma in obljube socialne in demokratične pravne države. Omenjena inovacija politike španske družbene formacije, ki se rešuje v zadnjih letih, v trenutni teritorialni krizi najde primeren element za razmišljanje o krizi sedanjega režima v *postnacionalnih*, *postsuverenih* in *postljudskih* razmerah. Ti sestavljajo inovacijski trikotnik, ki ga potrebuje tudi Evropska unija, da bi lahko rešila težave, v katerih se trenutno nahaja, in postala resnično demokratičen projekt na celinski ravni. V tem smislu je vse, kar zadeva katalonsko vprašanje – sklop težav, izraženih zaradi ekspozijske ekonomije –, evropski *problem* 1. delovanja demokracije na obsežnem ozemlju z zelo različnimi družbeno-ekonomskimi stopnjami razvoja; 2. potrebe po sklepanju številnih transakcij kvantitativnih in kvalitativnih virov med ozemlji, med katerimi se odnosi lahko gradijo le na podlagi političnih sporazumov o radikalni preobrazbi sedanje politične ekonomije Evropske unije, kot tudi različnih držav članic; in 3. nujnosti, da se upravljanje skupnih sredstev ne hipernacionalizira zaradi enostranskega izboljšanja konkurenčne prednosti ozemelj ali nacionalnih ali regionalnih gospodarstev.

tev glede na globalni trg, na katerem popolnoma prevladuje neoliberalna finančna vladnost vladajočih razredov, tako regionalnih kot tudi globalnih. Katalonska in španska kriza z juga Evrope znova odpira problematiko konstitutivnega procesa, ki denacionalizacijo ozemlja postavlja v središče dvojnega procesa oblikovanja domačega zgodovinskega bloka, ki je sposoben destabilizirati obstoječe ravnotežje moči v španski državi kot produktu diktature in propadlega strankarskega sistema, hkrati pa mu na evropski ravni uspe poudariti potrebo po razmišljanju o intervenciji v politiko Evropske unije, začevši z njeno dvojno krizo demokracije in ozemeljske sestave političnih ravnotežij. Zares zanimivo vprašanje glede trenutne španske krize je, kako jo je mogoče rešiti, da bi se izognili etnonacionalizmu in državni segmentaciji vseh z njo povezanih težav. Pri tem vprašanju je treba izhajati iz radikalnega razmisleka o možnostih, ki jih odpira sestava *medozemeljskih* odnosov in, ne nazadnje, tudi *meddržavnih* odnosov, in sicer z vidika nastanka antagonističnih subjektov, ki so se kot posledica krize pojavili v Španiji in Kataloniji ter po vplivu krize iz 2007/2008 preprečili nagibanje strankarskega sistema na desno. Enako se je zgodilo na Portugalskem, v Grčiji in deloma tudi v Italiji ter Franciji, kjer imajo zdaj odlične razmere za branje in upravljanje krize španskega teritorialnega modela, zaradi česar lahko podajo predloge o mogočih odnosih med ozemlji in državami v Evropski uniji. V njenem metabolizmu so težnje po ponovni nacionalizaciji politike čedalje močnejše, ko gre za opredelitev politične dinamike Evropske unije, ki je izvedljiva in uspešna. Če bi se španska kriza končala s ponovno ureditvijo nacionalističnih rešitev na obeh straneh konflikta, ali pa bi jo brali le kot stvar suverenih pravic ene ali druge dimenzije ali kakovosti, ali pa *zgolj* demokratičnih pravic posameznikov ali skupin, da se odločijo ali pa ne, bi zamudili čudovito priložnost, da razumemo in poglobimo razumevanje krize z vidika, ki ga je prvič uvedlo gibanje 15M in ki ga je obogatil nastanek Podemos, BeC-a in podobnih političnih izkušenj. Teritorialna kriza španske države ni kriza kolektivnih pravic in spornih nacionalnih identitet, ali vsaj ne bi smela biti za nove konstitutivne subjekte, ki so v španski družbeni obliki prodrli na jug evropske celine. Veliko prej je veličastna priložnost za razmišljanje o politiki v postnacionalnem in postsuverenem pogledu – ne glede na uporabo referendumu, dogovorjenega med špansko in katalonsko vlado –, da bi premagali ali ublažili krizo, kar, kot se je večkrat zgodilo v teh tednih, pomeni najbolj smiselno rešitev za preusmeritev zelo napetega položaja, v katerem ni prišlo do razumnih rešitev zaradi neumnosti, nazadnjaštva in pomanjkanja političnega obzorja obeh strani.

Sedanja kriza v španski državi je zatorej posledično tudi kriza konstrukcijskega modela Evropske unije in njegove metodologije medteritorialnih

odnosov med medsebojno različnimi *polities* in gospodarstvi, katerih težnjo k fragmentiranosti je še bolj okrepilo pomanjkanje strukturne solidarnosti med državami članicami (kar so zaznali tudi njih državljani) pri načrtovanju in izvajanju politik kriznega upravljanja. Model kriznega upravljanja omenjenih napetosti je postal eden od temeljev novih arhitektur ali nove arhitekture, ki jih upravlja Evropska unija, da bi razrešila vsiljevanje neoliberalne materialne ureditve in ki na obzorju sistemske krize kapitalizma za Bruselj veljajo za najbolj zaželen izid za Evropsko unijo, njihovo izvajanje pa opredelujeta njeno strukturno delovanje in okvir odločanja v prihodnjih desetih letih.

***

Če se sedanji konflikt po tem, kar se je zgodilo na 1-0² – in ne glede na omenjeno prednost in kljub vsemu, kar se je zgodilo do danes, ter kljub uporabi dogovorjenega referenduma za morebitna pogajanja o obstoječih napetostih –, umešča zgolj v področje spora in soočanja v španski državi ter pravice do odločanja, potem se njegova rešitev najverjetneje nagiba k odcepitvi brez razmisleka o Kataloniji s strani španske države, ali pa k ponovno centralizirani avtoritativni državni obliki v rokah PP. To sta dve nedvomno in absolutno nezadovoljivi rešitvi brez političnih izumov in inovacij, ki so jih uvedli Podemos, BeC in drugi izvorni politični poskusi po 15M na področju političnega življenja države in bosta za prihodnost zagotovo pustili odprto vprašanje o enakih in monotonih vprašanih identitete, etnonacionalizma in suverenosti, ki so vse do danes zaznamovala dosedanji politični *software* vseh glavnih akterjev.

Če bi se to zgodilo, bi ti glavni protagonisti vedno znova uporabljali isto dokumentacijo in isti okvir spora z eno državo v krizi ali drugo, ki bi se ravno začela graditi. Vse to bi počeli samo zaradi lastne ambicije ne le glede konflikta, temveč tudi glede razjasnitve le-tega. To bi jim omogočalo, da ohranijo svoje ugodnosti in privilegije, ki jih imajo zaradi položaja v posameznih strankarskih sistemih in v igrah moči. Konflikt suverenosti bi moral biti v rokah Podemosa in BeC/CeC-a ter njihovih zaveznic, saj je ključni element za preoblikovanje vprašanja, ki se nanaša predvsem na teritorialni organizacijski model države v celotni strategiji demokratične radikalizacije vsebine in njegove dinamike ter destabilizacije in preoblikovanja strankarskih sistemov. Prav ti so namreč omogočili, da lahko vsebino političnega dialoga določajo vprašanja identitete in etnonacionalnosti in da se je tako oslabil sposobnost odziva družbenih agregatov, ki se popolnoma razlikujejo od tistih, ki jih lahko uporabijo vpletene stranke.

---

2 1-0 je okrajšava za referendum o neodvisnosti Katalonije, ki je bil izveden 1. oktobra (1 – 0) 2017 (op. prev.).

Inovacije 15M in Podemosa ter drugih sorodnih akterjev je treba sočasno usmeriti k denacionalizaciji španske in katalonske politike ter k oblikovanju rešitev in predlogov, ki temeljijo na kritiki položaja Evropske unije kot nesposobnega konglomerata držav-narodov, ki blokira vse konstitutivne projekte na evropski ravni, s pomočjo katerih bi lahko konceptualizirali krizo in organizirali odgovore vsaj za najbolj prizadete države, in to ne glede na specifične okoliščine posamezne države. Nastanek tega novega zgodovinskega bloka na ravni države ali držav, na katerega obzorju bi bilo treba drastično uskladiti oblike politične sestave v španski in katalonski družbeni formaciji in uvesti parametre politične sestave, bi lahko imel zelo nalezljive učinke v sredozemskih državah in lahko bi sprožil proces ali niz resnično transnacionalnih procesov z močnim vplivom na celinski ravni. Toda parametri politične sestave bi morali biti sposobni postaviti ozemeljske odnose v dvojni kontekst popolnoma izvirnega projekta na ravni države (ali držav) z jasno konstitutivno namero, da bi bila širitev novega bloka v evropski prostor mogoča ravno zaradi radikalne narave predlogov.

Če Evropa v tem trenutku kaj potrebuje, je to dokaz in ugotovitev, da je mogoče uspešno graditi nacionalno in transnacionalno politiko, ki destabilizira kanonične oblike neoliberalnih politik in z lastno rešitvijo resničnih konfliktov držav na novo izumlja njihov propad, ki je produkt skupka trenutnih kriz. Te krize so: sistemska kriza kapitalizma, kriza Evropske unije, posamezne krize na nacionalni ravni, ki vplivajo na več različnih držav, in v našem primeru španska/katalonska kriza. V tem smislu bi velika zmaga nad nadvse *sodobno* krizo, ki preveva špansko državo, pomenila razrešitev ali pa začetek razrešitve na podlagi novega razumevanja položaja in uskladitve sil, ki bi zapleteni položaj, ki ga je povzročil sedanji ozemeljski konflikt, umestila na novo področje politične intenzivnosti postfordističnega razreda v španski družbeni formaciji. Tak začetek razreševanja bi postavil pod vprašaj položaj evropske delovne sile in njenih mehanizmov politične sestave, kar bi se lahko izkazalo za zelo koristno pri premiku španske ter drugih bolj ali manj obetavnih, a nacionalno omejenih situacij, ki se na zmeden in zapleten način oblikujejo v državah južne Evrope.

***

To inovacijo lahko v španski državi izvajajo le Podemos, BeC/CeC ter nje-ne zaveznice – in drugi politični subjekti, ki se bodo v bližnji prihodnosti zagotovo začeli vzpostavljati – v okviru zelo trdne in močne širitve projekta, ki se zdi glede spora o obliki države in teritorialnosti paradigmatičen za ponovno aktiviranje. V tem razširjenem projektu se namreč zgoščajo tako trendi, ki so vpisani v *longue durée* španske družbene formacije, izčrpanje

njenega strankarskega sistema, ustava iz leta 1978 in teritorialni državni model, kot tudi odnos novih razrednih in družbenih subjektov do upravljanja krize in avtoritarnega modela Evropske unije in do organizacijskih oblik načrtov družbeno-ekonomskih, političnih in ustavnih reprodukcij, ki so prisotne v vseh evropskih državah, katerih demokracije niso hotele ne preprečiti njihovih entropijskih teženj k degradaciji zadevnih sistemov sodelovanja ne ustvarjati demokratičnih institucij in procesov, ki bi lahko obvladovali sistemske težnje, ki so sprožile krizo, prav tako pa seveda niso dopustile odzivanja na najbolj katastrofalne posledice krize na avtohtono prebivalstvo ter, *a fortiori*, tuja. Po mojem mnenju odstirajo značilnosti trenutne španske krize in morebitna izvirna antisistemska intervencija Podemosa in BeC-ja neskončno področje potencialne politične domišljije za skupek sil, ki na različne načine odpirajo nove prostore politične sestave v državah južne Evrope, kot sta bila v zmanjšanem obsegu gibanje 15M in pojav političnih subjektov v konstrukcijskih procesih, ki so destabilizirali špansko in katalonsko politično panoramo – in, kdo ve, morda tudi na ravni Evropske unije. Ta je očitno izkoreninila uporabo evropskega placeba kot slabega načela reševanja španskega ozemeljskega konflikta ali kot neposrednega vzvoda politične konstitucije in povezala njegovo denacionalizacijo z novimi odkritji, s soočenjem z uganko in monotonim ponavljanjem težav in rešitev ter z načini še nejasnega ukrepanja.

***

S trdno in domiselno politično rešitvijo, ki bi nadvse učinkovito, ali pa vsaj do velike mere, porušila ravnotežje v posameznih sistemih katalonskih in španskih strank zaradi izvirnosti in radikalnosti predloga ter odprtja konstitutivnega političnega prostora in ki ne bi ponudila rešitev omenjenih konfliktov zgolj v smislu suverenosti, bi stranki Podemos in njene zaveznice ter BeC/CeC dobili nov napadalni položaj, tako za okrepitev in obogatitev svojega procesa sestave *novih* političnih sil, kot tudi za ustvarjanje koristnih namigov, ki nam bodo omogočili razmišljanje o tem, kje bi v evropski politiki v prihodnjih letih lahko nastopile inovacije.

Prevod: Urša Červ